

Medlem eller inte – en förändrad färgskala

”Som en Karl-Oskar och Kristina som vänder ryggen åt det gamla, för att aldrig mer återvända”

Bli medlem, då stöttar du vårt arbete och får möjlighet att delta i äventyr och utbildningar. Dessutom får du en tidning hem i brevlådan och schysta priser på utrustning och resor. Låt äventyret börja.

Upptäck styrkan och den gemensamma kraften av alla medlemmar. Som medlem får du förmåner och stärker din och alla andra medlemmars kraft på marknaden.

Kanske kunde de budskapen, med viss modifiering, varit hämtade från en informationskampanj om Svenska kyrkan. Istället kommer de (nästan ordagrant) från två andra medlemsorganisationer.

För några år sedan gjorde jag en slumpmässig granskning av församlingars webbplatser (Opinion ”På slak lina mellan marknad och uppdrag” SKT 1/2015). En slutsats var att marknadens villkor och uttryck fick stort genomslag. Ett återkommande fokus var lönsamhet, med ett betoning av det som gick att mäta och visa upp. Till och med självavård kunde ”erbjudas” den som blev medlem.

I Gottsunda församling där jag är församlingssherde är det inte särskilt sällsynt att utträdesansökningar hamnar i postfacket. Det är vanligast i deklARATIONSTIDER, och efter de numera återkommande kampanjerna på höstkanten om att gå ur Svenska kyrkan före första november. Mer sällsynt är inträdeblanketterna, men även de dimper ner med regelbundenhet. Härom veckan kom en ung man in i kyrkan. Han hade fyllt i sitt utträdespapper och ville överlämna det till mig. Han tyckte att kyrkan var bra och så sa han att han inte hade råd att vara med just nu, men tänkte komma tillbaka. En annan dag ringde en man vars partner nyss avlidit. Båda hade gått ur Svenska kyrkan för några år sedan. Nu mindes han inte längre varför, men det hade något att göra med ”skandaler och slöseri med pengar”. Både han och partnern tyckte att Svenska kyrkan var viktig. Sedan hade det inte blivit av att de gick med igen.

Jag tror de här personerna har flera centrala saker att berätta. Deras känsla av samhörighet bryts inte nödvändigtvis i den stund då de avslutar sitt medlemskap. Här gäller det för personer med uppdrag i Svenska kyrkan att ändra tankemönster. Det finns en tendens att se utträdesblanketten som ett oåterkalleligt avståndstagande. Som en Karl-Oskar och Kristina som vänder

ryggen åt det gamla, för att aldrig mer återvända.

Ibland har människors relation till Svenska kyrkan graderats som grön, gul och röd. Enligt den teorin är de gröna = de säkra medlemmarna, de gula = de med en svagare anknytning, och de röda = de som glidit iväg och därmed riskerar att gå ur Svenska kyrkan. I mötet med personer från olika sammanhang i det mångfaldiga Gottsunda är färgskalan mer mångfacetterad. Engagemanget för Svenska kyrkan avgränsas inte av vilken blankett som lämnas in.

Författarna Niklas Hill och Angeli Sjöström skriver i boken *Medlemsmodellen* (2014) om två huvudanledningar för personer att vara med i en organisation. Å ena sidan personlig medlemsnytta. Att vara medlem ger personliga fördelar, som särskilda rabatter eller en medlemstidning. Å andra sidan allmän nytta. Medlemskapet gör skillnad för andra. Enligt författarna är det senare vanligt i exempelvis miljöorganisationer men i de flesta organisationer upplever personer både personlig och allmän medlemsnytta. För en kyrka tillkommer kyrkotillhörig som det ideologiskt mest grundläggande begreppet. Tillhörig kyrkan blir den som döps, då blir personen en del av Kristi världsvida kyrka. Den tillhörigheten ändras inte av att utträdes- eller inträdesblanketter skickas in.

Någon har sagt att det främst finns två skäl till varför en person inte är med i en förening. Att de inte vet att föreningen finns, och att ingen har frågat om de vill vara med.

Yrvaket har Svenska kyrkan allt eftersom börjat anpassa sig efter det omgivande samhället när det gäller den ambivalenta frågan om medlemskap (nytta och pengar) och kyrkotillhörighet (identitet i ideologi, gemenskap och som individ). Ännu återstår stora förändringar för att på ett frimodigt sätt berätta om vad det är att vara med i Svenska kyrkan, och varför det gör skillnad.

BOEL HÖSSJER SUNDMAN